Leonida Neamțu

Ochii

Coperta de *PETRE VULCĂNESCU*

LEONIDA NEAMȚU

ochii

EDITURA TINERETULUI

TRĂIASCĂ PRIMĂVARA CARE VINE!

Fulgii de nea s-au prefăcut în aştri
De foc, de aur, străvezii, albaştri...
Şi buza depărtărilor tresare
Sub pasu-i de eternă revărsare.

Trăiască primăvara care vine!
Stoluri pe cer, vîrtejuri de lumini,
Pe zece drumuri, dintr-o dată, rotitoare,
Presimt apropiindu-se de mine
Neasemuita-i vrajă călătoare.

Un tremur zvelt, înfiorații plopi
Peste cadența străzilor trimit.
Deschideți poarta inimii să intre
Al primăverii cîntec infinit.

Au dat cu ţipăt păsările-n boltă,
Cu ciocurile-apninse trec pe cer,
Şi-şi 'nalţă frunţile bronzate şi mai sus
Cetăţile de foc pe braţul zării,
C-un ochi zîmbind, cu celălalt sever.

Trăiască primăvara care vine !
O rază a trecut pe lîngă tine
Şi în tăcuta-i, dulcea-i tremurare
Propria inimă ţi-o vezi fremătătoare.

ÎN GEAM, FRUMUSEŢEA IARĂŞI OGLINZII I SE-NCHINĂ

În geam, frumuseţea iarăşi oglinzii i se-nchină
Strivind sub deget, palid, obrazul sărutat ;
Iar dincolo de geamuri, salcîmul subţiat
Şi-aruncă frunzele-n lumină.

Iar dincolo de frunze, în clocotul albastru
Leneş balans pe aripi — sînt şoimii şi cocorii
Ochi fulgeraţi de soare pînă pier,
Mai sus e numai cerul. Iar dincolo de cer...

Iar dincolo de cer, sînt şoimii şi cocorii
Şi frunze din salcîmul ce cîntă-n geam la noi
Şi prinşi în plasa sticlei, cuprinşi, tremurătorii
Ai fetei umeri goi.

POATE ÎNCĂ MĂ MAI AȘTEPȚI

Poate încă mă mai aștepți
Să vin într-o seară de iarnă
Cu lumina zăpezii pe haine,
Cu eșarfa drumurilor strînsă pe umeri.
Sărutat de vîntul ce coboară din munți.
S-au apropiat constelațiile,
Au crescut pădurile,
Sub trecerea 'naltă a viscolelor,
Sub dantul oblic al ploilor.

Poate și eu încă te-aștept
Să vii într-o primăvară
În caravana culorilor
Tresărind, scînteind în cascade,
Aducînd un cîntec ce spune :
A crescut iubirea pe care noi am vegheat-o
În trecerea iute a anilor
Sub dantul de fulger al zilelor.

A VENIT IARNA...

A venit iarna
Şi uneori, pe-nserate,
Cînd ceaţa, dînd ocoluri domoale,
Se apropie de centrul oraşului
Şi zările au culoarea coniacului,
Şi gîndurile te părăsesc unul după altul,

Un dor de poezie
Îţi întoarce privirile
După fata care a trecut.

VĂD ŞAPTE BRAZI

Văd şapte brazi urcînd dealul
În şir indian.
Acum s-au oprit. De aïci
Par a fi cei şapte pitici
Şi poate-s chiar ei
Vrăjiţi, împietriţi, prefăcuţi în brazi
De mult, pînă în ziua de azi...

Dar un vînt a pornit grăbit
Popasul lor s-a sfîrşit
Urcă iarăşi în şir frumos
Şapte brazi pe dealul ghebos.

Şapte brazi sărmani
Urcă mereu
De vreo sută cincizeci de ani.

UN MĂR ÎN PALMA FETEI

Mă-ntreb de ce s-a înroşit deodată
Mărul cules şi pus în palma fetei ?
Ca şi cînd s-ar fi strîns în el pe loc
Tot jarul zilelor, aici la tîmpla toamnei
Printre-ale arborilor galbene vîrtejuri...

Un pic amar e soarele, dar mai mult dulce
Ca miezul cald al mărului cules,
Ca mierea teilor încercănaţi.

Ah, razele lui vin mereu mai aplecate.
Sărută-le cu pleoapa şi gustă-le cu ochii !

CÎND SEARA TREC...

Cînd seara trec pe-aceste străzi liniştite
Mă întreb totdeauna ce cărţi or fi răsfoind
Cei ce veghează acum în lumină
La ora aceasta, ce curge spre adevăr.

Cînd mă gîndesc la ochii tuturor, călătorind
Pe rînduri şi pe foi,
Îmi pare că citesc cu ei odată
Tot ce s-a scris de la Homer şi pînă azi...

CHIPUL TĂU E O ARMONIE CIUDATĂ

Chipul tău e o armonie ciudată de melodii şi culori
Şi una începe din nou unde sfîrşeşte cealaltă...
Ca să se apropie cu încetul de tine, pictori şi mari
cîntăreţi
Penelul şi călimara şi le trecură din secol în secol.

În care clipă, mă întreb, a ştafetei,
S-a născut adîncul fără de seamăn al privirilor tale
Şi arcul sfînt şi nebun al braţelor albe
Din care porneşte săgeata

Dar pletele de o învolburare torenţială,
Şi buzele arse, buzele ca un danţ de slavă al focului,
Şi obrajii pe care aşa i-a văzut chiar da Vinci
Deasupra cărora tremură şi veghează
Două nocturne dragi de Chopin.

AȘ VREA SĂ FIU...

Aș vrea să fiu o carte răsfoită
Sub privirile tale, iubită cu ochii căprui,
În amurgul cu orizont ca o lamă subțire
Tăind sub ferești un semicerc albăstrui.

Primește-l pe călătorul ce vine
Din zarea plină de balauri și zmei.
Ca să ajungă pînă la tine
A pus la pămînt jumătate din ei.

Eșarfa ta purpurie la gît
A întins-o vîntul precaut și dornic
S-o mîngîie pînă departe pe margini
Și s-o întoarcă încet ca pe un ac de ceasornic

Cineva aleargă printre meri şi caişi
Atîrnînd pe ramuri ghirlănzi şi cercei.
Orizontul cu lama-i subţire de foc
Retează capete de balauri şi zmei.

Un cîmp, sub orizont, în plină vară,
Pe umărul iubitei s-a oprit
Un fluturaş voios gătit de seară
Şi-i tremură bogatul colorit.

Ea îl priveşte. Ochii clari ai ei
Par fluturi mari cu aripi de polei
Şi nu mă mişc şi glasu-mi nu mai sună
De teamă să nu zboare împreună.

Cuțitul zăngăne căzînd din stîncă-n stîncă
Și se înfige-n unda mării rece.
O rază din prăpastia adîncă
Va săgeta cînd soarele va trece.

Obositor, pe curcubeul zării
Roiesc, spărgînd amurgul albăstrui
Pe lîngă Hamlet, pescărușii mării,
Și-ating cu-aripa albă fruntea lui.

ULTIMUL CURCUBEU

Ultimul curcubeu s-a sfărîmat în bucăţi şi a căzut
Unele culori au intrat în rugina pădurilor,
Vreo cîteva plutesc pe apă în jos,
Ce a rămas a furat un pictor...

Tunetul s-a ascuns în murmurul izvoarelor
Şi urcă încet pe albia lor
Cu buzele strînse, ţinîndu-şi suflarea,
Ca un străin rătăcit şi pribeag.

Frunzele se desprind şi adorm,
Unele cad la pămînt, altele zboară
Iar vîntul le ia bucuros în primire
Şi cerul se roteşte împreună cu ele.

Ca un drumeț rătăcit pe drumuri,
Ca un copil care strigă prin somn,
Veselă, tristă, bună și rea,
Toamna prin codru fluieră lung...

PĂDUREA SUNĂ AZI...

Pădurea sună azi din mii de clape :
Sînt voci pe care nu le mai încape,
Vîrtejuri de lumină
Pornite din pămînt, din rădăcină.

Un cer de toamnă, larg, întins de vînt
Vibrează fluturînd
Şi frunzele aprinse ce se-aud
Îşi duc tăciunii galbeni către sud.

E o mîhnire parcă, dar mai mult
Un foc ce nu se vede, un tumult
Un echilibru şi-o înţelepciune
În armonia toamnei ce apune.

Nimic nu moare, n-a murit vreodată :
Glasul viorii, frunza scuturată,
Nici curcubeul efemer din vară,
Nici fluturii născuți doar pentru-o seară.

CÎNTEC DESPRE APĂ ŞI ÎNOTĂTORI

Mereu pe apă-n sus — înotătorii
De mii de ani tot lunecă pe creste străvezii
Pe valurile Nilului în umbra piramidelor,
Şi soarele se sfarmă în unde după ei...
Pe Dunăre, pe Tibru şi pe Volga
Şi soarele înoată după ei
Şi pletele se încîlcesc în valuri
Pe Amazon, pe Congo, Mississippi
Şi soarele aleargă după ei
Şi braţele în stînga şi în dreapta
Rotesc inele moi deasupra apei.

De mii de ani pe apă-n sus — înotătorii,
De mii de ani şi eu — în rînd cu ei !

UN ÎNCEPUT DE CÎNTEC

Un început de cîntec
Urcă încet prin mine
Ca un copil
Pe-o scară în spirală.

Ce efort : îmi ţin răsuflarea
Să nu se frîngă vreo treaptă
Să nu se cutremure scara,
Să nu ardă soarele prea fierbinte,
Dar nici vîntul îngheţat să nu bată
Inima să nu trimită sînge prea mult
Plămînii prea puţin oxigen,
Gura prea multe cuvinte...

Şi ochii să înveţe culorile
Pe rînd
Şi urechea sunetelor : glasul sirenei,
Glasul pădurilor, glasul femeii,
Glasul viorilor blînd

Un început de cîntec
Urcă încet prin mine
Ca un copil
Pe-o scară în spirală.
Vreau să-l văd ajungînd sus
Voinic ca un tînăr spartan
Să rotească discul şi suliţa
Să le poată azvîrli departe,
Departe, tot mai departe !...

ECOUL

(Ion Andreescu)

De-ţi laşi pădurii glasul, îndată îl şi pierzi
Se-mparte, se topeşte pe valurile-i verzi.
Pe o potecă cerbul poartă-ntre ramuri luna
Şi-un fir al vocii tale îl urmăreşte-ntr-una
De-ţi laşi pădurii glasul, rămîi fără de glas,
Ea ţi-l întoarce numai în culori —
Prin ceaţa ce te-ajunge la fiecare pas
În umbra căreia cu melcii te strecori,
Aceste trunchiuri care, încet, în cerc s-au tors.
Tăcerea o aclamă din visul lor vrăjit.

Ecoul nu s-a mai întors
S-a rătăcit.

ÎNFRÎNT ŞI NEÎNFRÎNT

memoriei lui George Enescu

Oedip, cu ochii scurşi, înfrînt şi neînfrînt
În urmă lasă Teba cu rugurile-n vînt.
El trece pe pămîntul ce parcă vrea să-l ţină,
Smulgîndu-se dintr-însul ca dintr-o rădăcină.

Prin ochii orbi, în suflet, coboară cerul jos
Şi hohoteşte-n suflet pustiul nemilos.
Un soare-nvăpăiat pe zarea stinsă arde,
Şi-l duce Antigona departe, mai departe...

Uitînd încet lumina, pierzîndu-se în fum,
Oedip, prin ziua neagră, simte mai tare cum
Pe umeri i se suie acest imens pămînt
În care o să doarmă înfrînt şi neînfrînt.

HUMULEŞTII

Casa aceea, foarte mică,
drumeţii în şir neîntrerupt la poartă,
florile şi o poză a lui Eminescu,
opaiţul, coborînd ca paianjenul,
pe un fir izvorît din grindă
şi undeva alături de noi, parcă în dreptul ferestrei,
Moş Nichifor Coţcariul şi Ivan Turbincă
iar în văzduh un rîs cristalin,
poate al Smărăndiţei,

şi flori din nou,

şi toată Moldova-mprejur,
şi toată ţara aici la uşă...

NOAPTEA, CÎND...

Noaptea cînd luna îşi clatină pe oceane
Geamandura străveche,
Şi toate depărtările se-adună parcă
În jurul degetului mic,
Un dor adînc de veşnicie
Te înfioară de sus pînă jos !

Buzele şoptesc nume de mari călători,
Şi Calea Robilor se întinde
Ca o sudură între cer şi pămînt
Şi plopii se piaptănă încet, şi corăbii
Trec în convoi pe mările negre din sud.

O stea albăstruie din constelaţia Vega
Fir nevăzut întinde pînă la inima ta
Şi galaxia întreagă, ritmic şi lin
Se cutremură-n pulsul etern al gîndurilor omeneşti.

Buzele şoptesc nume de mari călători.
Columb, Magellan, Vasco de Gama, Gagarin...
Un dor adînc de veşnicie
Te înfioară de sus pînă jos.
Un dor omenesc !

NU POT SĂ STAU NICI O CLIPĂ DEPARTE

Nu pot să stau nici o clipă departe de oameni,
Rîsul şi vocile lor mă înconjoară ca un flux necesar,
În vuietul greu al maşinilor, în jocul privirii şi-al
braţelor
Culoarea secundei rămîne şi clipa devine eternă.

Fluturii taie-n zig-zag petalele cîmpului
Nave cosmice albe trec între fluturi şi cer ;
Scrie, poete, pentru contemporani
Versuri pe harfa distanţelor cosmice !

Vîntul, ca un pămătuf, săpuneşte cerul cu nori
Deasupra munţilor se pregătesc cascade mari de lumină ;
Paşnice fire întind generatoarele veacului,
Plînsul sumbru al atomului schimbîndu-l încet în surîs.

Omule ! Pe cutele adînci şi încîlcite
Ale chipului tău ars şi brăzdat,
Ca pe un drum fără sfîrşit,
Călătoreşte veşnicia în caleaşcă de foc...

CÎND MĂ GÎNDESC

Cînd mă gîndesc la lupta ce a fost
Îmi vin în minte fapte şi nume de eroi.
Istoria le ştie pe toate pe de rost
Nici noi nu prea uităm aşa uşor, nici noi.

Au fost momente cînd în crunta încleştare
Părea pierdută lupta şi cauza pierdută
Cînd cei mai buni zăceau în închisoare
Şi cruci de lemn înaintau pe zare
Şi se părea că nu mai este nimeni
Să ţină steagul roşu pe redută !

Dar tot era !
Peste tristeţea veacului amară
Veghea partidul clasei în atac,
Partidul nu putea să moară.

Și cînd a fost să fie-n zori atacul
S-au dus dușmanii crunți de-a berbeleacul,

Și-n fiecare clipă ce trecea
Creștea forța partidului, creștea !

GREVĂ — 1920

Patru sute de mii s-au ridicat într-un gînd !
Cîtă forţă
În aceste braţe încrucişate !
Ce linişte ameninţătoare-n priviri
Ce furtuni în paşii lin cadenţaţi,
Ca nişte peceţi ce sfarmă asfaltul.

În pacea sumbră a zilei
Încet se răceşte iadul de jar al locomotivei, fochistul
Umblă pe linii şi fluieră.
E toamna cea palidă,
E foamea palidă
E strigătul unanim, cel dintîi
Al sirenelor !

Unde sînteţi, chipuri bărbăteşti,
Să treceţi în marş prin cîntecul meu !
Oare fochistul ce fluieră ?
E palidă toamna, palidă foamea, şi ruginesc Carpaţii
Şi stelele trag linii de cretă pe cer...

Întoarceţi încă o pagină.
În cartea istoriei scrie :
Aceasta e-ntîia mare înfrîngere
Aceasta e-ntîia mare victorie ;
Trec frunzele roşii pe aripi ce-abia se mai pot stăpîni,
Şi oare fochistul ce fluieră ?

Trec prin văzduh frunze roşii, orizontal,
Unii citesc în ele semnul înaltelor primăveri !
Întoarce încă o pagină,
Cronicarul aşterne cu grijă :
Dînd literelor culoarea frunzei ce zboară afară :

O mie nouă sute douăzeci... Grevă !
Stăpînii ascultă înspăimîntaţi
La ceea ce fluieră în noapte fochistul.

DRUM DE FIER

Fulgere paralele încremenite-n furtună,
Drum de fier risipite în spirală pe inima orizontului !
Bucuria şi nostalgia luminilor călătoare,
Tot vuietul ritmic al ţării, frumuseţea şi perfecţiunea
Zboară, zboară, zboară pe deasupra intervalelor tale...

Dacă nu eşti grăbit, trecătorule, şi nu te cheamă munca
ori dragostea,
Rămîi lîngă mine, şi-apleacă-te peste aceste braţe metalice.
Auzi respiraţia zărilor ? Auzi cum îmbătrînesc munţii,
Cum cresc pădurile,
Auzi glasul de tunet al cetăţilor noastre de foc ?

Şi poate vei mai desluşi un tumult depărtat : Alarmă,
alarmă !
Opreşte-ţi inima şi nu respira ! Aşa, acum se distinge
mai clar :
„Alarmă-alarmă-alarmă,
la ce-fe-re !
Sirena tot mai sună
la ce-fe-re !"
E un strigăt intrat în oţel împreună cu sîngele luptătorilor.

Trec locomotivele negre cu mustăţi cenuşii de aburi,
Cîntă salcîmii la marginea şesului nemărginit
Vulturii se clatină sus, ameţiţi de aripi,
Caprele negre-şi arcuiesc coarnele la trecători ;

Drum de fier, linii de gheaţă, fulgere încremenite...
Dacă nu eşti aşteptat şi grăbit, stai o clipă în loc,
Şi ascultă, trecătorule, povestea
Acestor linii de foc.

MELODIE DE DRAGOSTE

(pe motivul unui cîntec revoluţionar)

Prin gratii de sînge privesc din Doftana
Mă mistuie setea, mă chinuie rana,
Se plimbă gardianul cu ţinte de fier
Eu pînă la moarte ţin pasul şi sper !

Un petic de boltă, departe în zare
Albastru, trecut prin aripi, îmi apare,
Atît de înalt, atît de senin !
O fi cerul nostru sau altul străin ?

Sub cerul acesta, în temniţa grea
Se zbate de mult şi tovarăşa mea.
Iubito, lipeşte-ţi obrazul de zid,
Ca-n vis către tine porţi mari se deschid.

Alături de tine ţin pasul şi sper
Vom sparge şi ziduri şi gratii de fier,
La ceasul ştiut în zorii de gheaţă
Gata de moarte, gata de viaţă !

Un tren ne aşteaptă-ntr-o gară departe
Şi-o stea purpurie pe creştet ne arde,
La luptă, voi ochi luminoşi, temerari
Cît sîntem tineri, cît sîntem tari !

Alături, gardianul pîndeşte mereu,
Dar tot vom străbate cîndva tu şi eu
Dincolo de anii de flăcări şi fum
În ţara pe care o creştem acum !...

ZILELE LUI OCTOMBRIE

I

În satul ce pe hartă n-are nici loc, nici nume
E Lenin deportat. Nămeți în poartă-i bat
Și-un sol îi bate-n poartă, venind întîrziat
Cu veşti de la tovarăși, din țară și din lume.

Iar Lenin îi deschide zîmbind prietenește,
Trimisul se sfiește, și tace un minut
Cît timp zăpada toată pe umeri se topește
Și picurii pe șubă să curgă-au început.

Și Lenin îl întreabă, mereu nerăbdător e
Să afle pe planetă ce-i nou, în lung și-n lat,
Glumește, ceai îi toarnă, pe urmă încruntat
Îi dă poruncă aspră să doarmă zece ore.

Dar el, în noaptea albă, lîngă fereastră încă
Va sta mult timp pe gînduri, ori să asculte cum
Răsună răsuflarea fierbinte și adîncă
A celui ce făcuse atît amar de drum.

Ca o nălucă albă se desfășoară vîntul
Din patru părți de lume, suflînd cu frig și ură
Și mîinile-și apasă, de tremură pămîntul
Pe-a Taigăi uriașă și grea claviatură.

Octombrie !
...Vin zorii,
Mai doarme lumea veche,
În frigul dimineții tăcerea mai pulsează
Și lumea veche încă mai doarme pe-o ureche,
Cînd soarele pe lume-și împarte prima rază,

Și doarme, și nu știe că-i somnul cel din urmă...
Planeta se-nvîrtește cu-același ritm egal.
Și Volga-și desfășoară sub țărm val după val —
Se vede Taiga-n zare ca o imensă turmă...

Iar ziua se ridică solemnă peste lume
Pe mări pornesc pescarii... E valul liniştit.
Pe Caraiman, ciobanii, să vadă timpul cum e,
Se uită-n depărtare spre largul răsărit.

În nord, fără de veste, gheţuri trosnesc cumplit...
Se nasc copii şi ţipă, şi mamele nu ştiu
Că cel venit pe lume, de-i fiică, ori de-i fiu
Sub zodia comunei, în viaţă a venit.

Departe, continentul american în ceaţă-i
Pe visuri cufundat...
La Petersburg e însă de-acuma dimineaţă —
Lupta finală-ncepe. Semnalul a fost dat!

III

Istoria n-o spune... Nu scrie-n nici o carte...
Şi totuşi mă-nfior, mă-nclin cu fruntea grea,
La gîndul că vreun fiu, poate din ţara mea,
Un comunist romîn, un exilat departe,

Trecînd în răsărit hotarul, a ajuns
Sub flamura lui Lenin, în lupte, în urgie,
Şi s-a bătut eroic, ori moartea l-a străpuns
În ziua cea din urmă a ţarilor Rusiei,

Pe cheiurile Nevei, sau poate-n altă parte,
Ori cînd asaltul ultim înspre palat porni.
Aceasta poate-aievea s-a întîmplat, deşi
Istoria n-o spune... Nu scrie-n nici o carte...

IV

...Octombrie-i afară. De mult trecură stoluri
Plutind spre cer grăbite spre-o altă primăvară —
O parte din copaci de-acum se scuturară
Şi ceţurile sure dau tot mai des ocoluri.

Octombrie... Furtunile de vară oare unde-s ?
Iar vijelia iernii nu a-nceput să bată —
Eşti timpul reculegerii solemne şi profunde
Şi al cinstirii marilor eroi de altădată.

CAZEMATA

Stă singură. De mult timp a tăcut
Ştirbă şi rea că dinţii i-au căzut.

Cîndva de-aici un teuton cu ochii răi
A dat foc unui sat şi unei văi.

Ardea văzduhul alb, cutremurat peste păduri
Iar bestia rîdea din patru guri...

Fulgii de nea prin ierburi au ocolit-o
Şi rîul mai la stînga a cotit-o.

Copiii nu se joacă-aici şi n-are
De clătinat în preajmă vîntul nici o floare.

Pe veci neputincioasă, stă sub văzduhul lin
Umplîndu-se încet cu propriu-i venin.

PISICA

Cînd veniră întîi avioanele negre
Demult, am fugit din oraş, într-o zi.
Cît mai departe, pustii şi pribegi...
Apoi ne-am întors : fie ce-o fi !

Încremenită, în lumina grădinii,
Pisica noastră ne privea de departe
Cu toţi muşchii tremurînd de-ncordare.
Sălbăticită de vuiet şi moarte.

Ne privea de departe cu ochi arzători...
Am chemat-o : n-a vrut să vină,
Ochii verzi, subţiaţi de lumină,
Întrebau : Cine-i de vină ?

Apoi se prelinse încet şi elastic
Plutind ca o boare. Părea
o flacără cenuşie
Ce-n iarbă intrînd se stingea.

Îşi făcuse culcuş sub tei.
Noaptea vîna rătăcind pînă-n zori ;
Seara auzeam uneori
Plînsetul subţire al puilor ei.

Avioanele negre veneau şi veneau
Semănînd moartea şi frica
Prin fundul grădinii, cu puii-ntre dinţi
Fugea-nnebunită pisica.

O bombă se sparse-n lumina grădinii
Au murit puii, mi-am zis. Poate şi ea...
Apoi am văzut împietrit din tranşei
Cum casa noastră-n văzduhuri suia.

Seara lîngă ruinele ce fumegau
Lîngă pereţii în vînt sprijiniţi
Eram, de pe lume, cei mai
Nevinovaţi şi năpăstuiţi.

Şi totuşi s-a găsit o fiinţă vie
Să ne acuze. Din umbrele strînse-n grădină
Doi ochi de flacără verde-apăruseră
Întrebau : Cine-i de vină ?

DULĂUL NEGRU

★

elegie

Pe cîmpul de bătaie
zac soldaţi
cu braţele-nchise
cu ochii deschişi.

Un ultim cuvînt a-nghețat
pe buzele fiecăruia.
Şi chipurile lor
par zăvorîte
ca nişte lacăte
pe totdeuna...

★

ochii

Un nor albicios
le-a-ncremenit pe vecie în ochi.
Îl cauți pe cer : norul s-a dus, a rămas
doar aici,
nici un vînt nu-l mai poate clinti
de pe cerul ochilor — numai corbii,
numai corbii vor ciuguli din norul rotund, albicios...

★

o pasăre

Și iată o pasăre. Spirale
înscria sus, fără habar,
iar cel ce murea o văzu
și rămaseră întipărite
aripile ei pe irisu-i albastru.
Ce straniu : o pasăre vie, plutind
în doi ochi înghețați...

★

umbra

Mă scot din minți chipurile lor zăvorîte !
Mă scoate din minți gîndul
că aceste buze vinete
nu vor mai pronunța
cuvintele : viață, sete, dor...

Mă scoate din minți umbra dulăului negru
ce trece prin dreptul soarelui !

*

urme

Da, cu ochii mei am văzut
chipul dulăului negru,
l-am auzit urlînd prin pliscul de oțel al sirenelor,
mușcînd în stînga și-n dreapta, da,
pasul lui, uneori îmi colindă visele
și lasă urme de sînge.

*

vegheați !

Ca Iulius Fucik strig : Oameni, vegheați !
Să nu scape iarăși dulăul negru din lanțuri,
să nu se repeadă la trecători,
să nu pogoare doliul pe străzile noastre !

Urlă dulăul negru turbat
se smucește în lanț cu toată furia ;
văd
oameni cu mască
ascuțindu-i dinții
Lărgind în taină lanțul de-oțel
vor libertate pentru fratele lor
dulăul negru turbat.

Hrană bogată-i aduc pe ascuns
nerăbdător se zbate în lanţ
dulăul negru turbat.

Oameni, vegheaţi ! În clipa din urmă
căzuţii războaielor poruncă au lăsat
Cu un ultim scrîşnet, cu un ultim suspin :

Stăpînii fiarei în lanţ ferecaţi-i,
piară dulăul negru turbat !

VĂD CUM TIMPUL...

Văd cum timpul își întoarce încet fața spre mine.
Ce chip bărbătesc, ce ochi adînci ai tu, timpule !
Tîmplele triunghiulare ridicate peste constelații
Prin care pulsează veacurile, ca sîngele,
Alternîndu-și deceniile într-o coloană de foc !

Timpule ! Îți văd rănile adînci, crestăturile, cicatricile,
Semne ce nu se vindecă lesne.
Dungi vineții : aici au tăiat baionetele,
Negre șiruri de mărgele : aici au țintit mitralierele
Pete albe, fără viață, fără culoare : aici au zăcut morții
pe cîmpurile de bătaie.

Timpule ! Îţi mîngîi faţa cu degete tremurînde, şi-ţi spun :
— Eu, omul, voi face totul ca să dispară durerea şi
rănile !
Şi mă voi ridica în înălţimi superbe,
Dînd înainte ca pe un ceasornic întreg universul
Întru întinerirea noastră, a amîndurora !

PRIVESC DE PE CATARG...

Privesc de pe catarg ! Zăresc comuna
Cum marinarii, după un drum fără sfîrşit, pămîntul.
Prietenos şi cald e ochiul zării
Şi turnurile ţărmului se definesc subţiri
Pe irisu-i albastru.

Furtunile nu pot schimba nimic,
Ca un magnet e ţărmul ce se vede
Şi omul într-acolo se îndreaptă
Pe-un drum de mii de ani ! Navigatori vestiţi
Pe-oceanele istoriei brăzdate de taifunuri
Această clipă mare-o prevăzură.

O, am lăsat în urmă temple şi piramide,
Grădini cu flori şi arome otrăvite
Şi am lăsat de-a lungul şi de-a latul istoriei
Morminte glorioase de luptători...

Și cu aceasta s-a-ncheiat primul capitol,
Istoria cea dreaptă a început acum :
Privesc de pe catarg, zăresc comuna !

ATÎTEA CÎNTECE...

Atîtea cîntece s-au scris despre-Aurora
Pe Neva-ncremenită pe vecii !...
Peste catarg, cu pescărușii, trece timpul,
Trec dănțuind furtunile din nord
Prin dreptul prorei cenușii.

O liniște înaltă dă punților ocol.
Turnată-n stîncă Aurora pare,
Dușmanii doar de s-ar ivi în zare
Cu fiecare fibră de oțel
S-ar smulge din solemna-i nemișcare.

Dar pulsul Balticei răsună liniștit
Departe-i respirația furtunii.
Plutind pe loc, vaporul legendar
Înaintează zvelt pe apele comunii.

DESENEZ DIN MEMORIE

I

Desenez din memorie
Continente și mări
Cu gravitatea unui copil
Convins că face o muncă serioasă,
Cu zîmbetul omului care știe
Că munca cea grea abia îl așteaptă...

Iată Africa ! Nilul,
Izvorînd direct din istorie,
Orchestra stranie a junglei... Dar se compară
Nebulosul exotism cu-nverșunarea luptei
Pentru libertate ?

Creionul rotunjește pe coală
Capul Bunei Speranțe. Mă gîndesc la Simbad
Și la toți corăbierii
Ce cătară vreodată pe cer cu speranță steaua polară
Precum aurul alchimiștii
Iar filozofii adevărul suprem.
Spre planete înghețate
Privirile oamenilor călătoresc fierbinți,
Smulgîndu-le din moarte pe rînd.

II

Munții cum să-i schițez, cum să redau înălțimea,
Zăpada și norii pe stînci înfrățindu-se ?...
Îmi plac Cordilierii, i-am străbătut demult
Cu Robert Grant, un prieten din copilărie.
Aș vrea să văd stelele
Din orașul La Paz
Cel mai vecin cu cosmosul —
Trei mii de metri !
Se zice că licăresc aici
Halucinant de fierbinți !

Iată o linie : canalul de Panama ;
Probabil un uriaș furios o fi dat aici cu securea
Despărțind continentele ca două surcele.
Și iată
Cuba !
Ca o săgeată cu vîrful de foc
Înfiptă
În inima capitalului !

III

Desenez din memorie Asia. În nord, e ninsoare.
Siberia — ca o blană albă de urs.
Prin vifor, vocile decembriștilor
Aspre
Ca niște pocnituri de bici,
Sușenskoie — satul lui Lenin — și-n zare,
Previziunile lui împlinite : luminile Angarei
Ca niște troici de foc galopînd.
Și iuți ca gîndul către cele patru zări.

Viforos a intrat revoluția în taiga
Cu muzica grea a tractoarelor
Cu pașii excavatoarelor
Și-ai stîlpilor de înaltă tensiune.

Şi nordul, ca un general speriat, şi-a retras
Oastea gheţarilor mai către Pol.

IV

Desenez din memorie
Continente şi mări ;

Desigur încurc golfuri, peninsule
Nu sînt călător încercat :

Străbat mai uşor o inimă decît un ocean,
Deşi e plină şi inima
De arhipelaguri, fiorduri şi stînci
Necunoscute.

Cunosc însă linii
Pe care le scriu
Cu ochii închişi :
Spinarea de pisică adormită a Carpaţilor,
Firul de undiţă-al Dunării
De la Baziaş pîn-la Sulina,
Înţepătura de ac a Oltului,
Capriciul naiv al Someşului,
Pumnul vînjos al Apusenilor...

V

Şi, iată, pămîntul s-a rotit pe jumătate
De cînd îl tot străbat cu-acest condei
Sfîrşitul toamnei e senin ca niciodată
Şi ce plăcut să vii de peste mări acasă !

Antenele oraşului
Să le priveşti cum o zbughesc spre cer...
Ca mîine răsucind butonul, o s-auzi :
Aici radio Marte... Radio Jupiter... Şi totuşi
Nimic mai drag decît vocea ştiută, anunţînd :

— Aici
Bucureşti !

BUCUREȘTI, 1961

Iubesc Bucureștiul !
Acest mare vas amiral
Al orașelor noastre socialiste !

Sub cerul iernii, strălucitor,
Sub florile primăverilor,
Atîtea cîntece vechi de luptă,
Atîtea cîntece noi de iubire !...

Trec pe sub ziduri ce poartă pe umeri
Fumul vîlvătăilor mari de demult,
Glasul lui Tudor, ca o furtună
Pe sub aceste arcuri mai răsună !

Bucureștiul e un colos
Cu ochi tineri, cu frunte bătrînă.
Cu mîna stîngă dărîmă, cu mîna dreaptă
Clădește.

Un ecou, un sunet alb de sirenă
Vestește amiaza orașului.
Rîde clipa oprită în dansul acesta,
În acest dans geometric al zidurilor.

Iubesc Bucureștiul !
Acest mare vas amiral
Al orașurilor noastre socialiste !

DIN SĂVINEȘTI ORI DIN BICAZ...

Din Săvinești, ori din Bicaz, ori din Cîmpia Turzii,
Din alte-atîtea locuri unde ne crește țara,
Tot culegînd un cîntec, o vorbă, un acord,
S-a-naripat arcușul, s-a întremat vioara.

Dar alte sunete, mai clare, mai curate
În cerc uimit sînt gata să fulgere tăria.
Neașteptate frumuseți va naște
Oțelul dur în aliaj cu poezia.

Un vast liman de pace și lumină,
Și pe măsura aripilor noastre largi croit
O, într-acolo bate furtuna-nnoitoare
Care transformă-o notă în cîntec infinit.

Să înflorească munții la poalele cîmpiei
Și florile de lotus, și-obrazul sărutat,
Cînd o să izbucnească în rîs de ciocîrlie
Vioara primăverii, arcuș înaripat !

UZINELE

Uzinele semeţe cetatea o-nconjoară
ca un inel de nuntă rotit prin fum şi pară
şi încrustat ca vîrsta pe trunchiul alb de lemn
în care tinereţea eternă o însemn.

Uzinele-nconjoară cetatea-n cerc deschis
ca un refren de flăcări năprasnice trimis
cu literele-n boltă pe cer pînă la stele.
Forţa şi slava zilei de mîine e în ele!

MONUMENTUL PARTIZANILOR

Monumentul partizanilor. Seară. Copii.
Parfum de tei în văzduhul înalt, răcorit.
Erau trei. Era o zi ca și asta.
I-au împușcat acolo. La zid.

Iulie adie liber prin stele.
Calea Lactee, pe cer, ca un drum cunoscut...
Se spune că au fost tineri. Se spune
Că nu s-au temut.

Glasuri, lumini, melodii.
Constelațiile se lasă lin peste case.
Fetelor, aici ați pierdut trei logodnici.
În acest oraș, ce multe fete frumoase!

Căzînd unul din ei a strigat.
Ce anume, nu se mai știe...
Luna spălată cîntă pe codrii
La această oră tîrzie.

Parfumul teilor trece prin inimi.
Calea Lactee, pe cer, ca un drum început.
Se spune că stelele-s nenumărate. Se spune
Că nu s-au temut.

CLUJUL ÎN LUMINA SOARELUI

Cînt orașul meu și o dată cu el toate orașele patriei !
Oamenii și constructorii lui cu soarele oprit la răscrucea
de sus.

Lumină, aurie lumină,
țesută-ntre turnuri, acoperișuri și schele
peste firele străzilor sonore și paralele.

Cerul vibrează în explozii albastre
și curge aur solar peste oraș ca un fluviu.
Orbitoare și dulce lumină
în inima omului
în inima Clujului !

ÎNCEPUTUL ŞANTIERULUI

Trei oameni aplecaţi peste hartă
şi soarele oprit în balanţa norilor,
sus.
Nici un drum nu tunde pînă aici
coamele codrilor.
Mii de ceasornice verzi
marchează-n pădure trecerea timpului,
în timp ce
creioanele dansează mărunt
în ritmul
unui vals în alegro.
Trei oameni, o hartă,
soarele care apune
şi un lăstun tînăr trasînd de jur împrejur
săgeţi vii, în văzduhul albastru.

COMBINAT FORESTIER

Combinat forestier într-un oraș aproape necunoscut
Unde-n afară de două clopotnițe nu exista mai nimic...

Inginerii coboară din tren cu genţile pline
Aparate de calcul, pe trepiede înalte,
Ca niște păsări ciudate apar în amiazi de la colțuri.

Această stradă — o sută de metri la stînga !
Iar aceasta — la dreapta o sută de metri !
Spațiul !...
Pentru constructori
pentru mașini
spațiu !
Pentru socialism, spațiu și libere zări !

Tînere inginer, poet al formulelor !
Vreau coloane de foc și dantelării de oțel,
Și arcade care să sprijine cerul,
Și blocuri semețe, și multă lumină
Pentru orașul acesta pînă astăzi necunoscut.

ORAŞUL MĂRII

Sub cerul ce se leagănă, cer exaltat,
Veşnic ca marea, şi neobosit ca ea,
Oraşul pluteşte pe negura timpului
Şi vîntul gloriei îi umflă catargele.

Respiraţia neagră a vapoarelor sprijină norii
Oraşul mării îşi umflă bicepşii straşnici ai macaralelor
Iar noaptea, odihnindu-şi fruntea pe dig,
Veghează iubirea, eternă ca toate iubirile.

Oraşul mării e un ghemotoc de poveşti albastre
Un sărut al zeului mării pe ţărm
Oraşul mării, fiul îndrăznelii şi-al dragostei,
Oraşul mării, dor al întoarcerii, vînt al plecării...

MARAMUREȘUL VUIA PRIN CULORI

Într-un mătăsos început de toamnă
Într-un limpede sfîrșit de zi
Treceam hotarul străvechii țări,
În liniștea care suia din pămînt,
Maramureșul vuia prin culori.

Pe vîrtejul argintiu al drumului
Sub codrii mai puri ca lumina
Inima mea îndrăgostită
De primele cîntece aici auzite
Se risipise, se risipise în flăcări răzlețe.

Și cum soarele palid creștea în jos
Cu clipele și rădăcinile împreună
Pe piscuri albe scînteiau oglinzi
Armurile, osemintele voievozilor.

Păduri maramureșene ! Dar nu,
Să vă mai cînte și alții...
Mai departe, mai departe ! Aceste turnuri cu steaguri de fum !
Cu mîini pricepute minerul din Baia Mare
Clădește pe veci temelia comunei.

Cîtă iubire poate-ncăpea într-o inimă,
Într-o inimă care nu mai e a ta,
Risipită, risipită în călătoare flăcări răzlețe...

Așa gîndea cineva
Într-un înalt, mătăsos început de toamnă
Într-un limpede sfîrșit de zi.

În liniștea care suia din pămînt
Maramureșul vuia prin culori !

CUM TREC PRIN ANI

Îndrăgostit de drumurile țării
Ca un cocor le-am străbătut parcă pe toate,
Și inima pe rînd mi-am dăruit-o
Carpaților bătrîni, Moldovei legendare, Negrei Mări
îndepărtate.

Și împărțindu-mi astfel cîntecele inegale
Din goana roților luînd grăbite ritmuri,
Urzind culori pe schele și melodii pe turnuri de oțel,
Mă contopesc în clocotul sonor,
Iar viața mea e viața tuturor !

Și uneori un gînd îmi arde fruntea :
Sfîrșindu-mi cîntecul, aș vrea să fiu un drum
Șerpuitor și alb, sub zarea de polei,
Să-naintez mereu prin ani
Alături de semenii mei !

NU SÎNT GHICITOR, N-AM GHICIT NICIODATĂ

Nu sînt ghicitor, n-am ghicit niciodată,
Dar viitorul Patriei pot oricînd să-l prezic.
Semnele mele sînt Mioriţa, cîntată sub codrii înalţi
reculeşi,
Cîmpul de luptă al Mărăşeştilor, Bărăganul cu spicele
grele în toamnă
Bicazul cu hidrocentrala, şi teiul galben din Ieşi ;
semnele mele sînt Hunedoara, unde-am fost şi-am mas de
curînd,
fetele cu ochi negri, Carpaţii cu crestele albe
şi vinul ce izvorăşte din adîncul acestui pămînt.
Semnele mele-s şantierele unde oamenii vin mereu,
studenţii Clujului drag, şi Casa Scînteii,
şi steaua nemuritoare a anotimpului meu !

ÎN GEAMUL OȚELĂRIEI

În geamul 'nalt aievea și simbol
S-a-mpurpurat o floare, timpul înfruntîndu-l.
O mînă a sădit-o-n locul gol
Ori poate că sămînța a împlîntat-o vîntul.

Aievea și simbol, floarea-și arată
Spre lume fața. Nimeni nu mai știe
Cînd s-a deschis întîia dată
Și-a înflorit corola purpurie.

De strajă stă la geam, acolo-n vînt
Și rîde parcă, sus, înfiptă-n fier.
Și ziua se întoarce-ncet, urmînd
De aur, drumul soarelui, pe cer.

În nopți tîrzii metalul izbucnește,
Împrăștiind căldura lui curată,
Ca mii de sori metalul strălucește
Și floarea nu adoarme niciodată.

Scăldată în albastre dimineți,
E fericită că trăiește două vieți !
La geamul 'nalt, în vînt, de-a pururi trează
Aievea și simbol, floarea veghează.

SCHIMBUL DE NOAPTE

Răsuflă-adînc uzina. Zvon înalt,
Pînă la stelele de sus neîncetat.
Pe clinul zilei noaptea s-a vărsat...
Aud volantul de cincizeci de tone
Înfierbîntînd cu aripa-i văzduhul.

Intru şi eu în schimb de noapte. Cerul
Se-nvîrte ca un disc, pe plopii rari.
Îmi amintesc de zeci de şantiere,
De mari construcţii şi de drumuri mari
Care-i străbat ca fulgerul prin viaţă :
Vin amintirile acuma, val de val
Ca apele, cînd toate se dezgheaţă
Ca vuietul volantului, egal,
Înfierbîntînd cu aripa-i văzduhul.

Intru și eu în schimb de noapte. Clar e
Conturul halelor în față, ca o hartă.
În noaptea vastă ard mereu cuptoare
Voind bezna
De flăcări s-o despartă

Nu simt acum nici oboseală-n mine,
Deși de două zile-s pe picioare.
Și tălmăcindu-mi gîndurile bine
Aud vuind volantul greu și mare
Înfierbîntînd cu aripa-i văzduhul.

LA PORȚILE CUNOAȘTERII

Într-un genunchi,
Cu gîtul încordat, întins înainte,
Solemn ca în vremea unui serviciu divin —
Prin ochiul cuptorului
Maistrul supraveghează șarja în pregătire.

Cu sticla albastră, protectoare, în față,
Pare un bătrîn astronom ce urmărește atent
Evoluția unei planete de mult cunoscute.
Lîngă el — ucenicul oțelar din anul întîi
Copleșit de mișcare...

Maistrul știe că flăcările albastre-stacojii
Ce dănțuie mărunt pe nivelul lavei topite,
Și hohotul venind din adîncul materiei
Ca răbufnirile magmei, din perioada stelară a pămîntului,

Arată,
Bunăoară,
Că atomii încă nu s-au întrepătruns...

— În astrul acesta, încă nu poate fi viață !
Și maistrul întinde sticla albastră
ucenicului oțelar din anul întîi
Cu un gest ce ar vrea să însemne :
— Încearcă și tu să descoperi această planetă !

ORAȘUL MINIER

Orașul minier își prelungește pînă departe uliţele,
Pînă departe în jos, în spaţiile subpămîntene,
Unde soarele nu-și trimite sulițele,
Unde plopii nu pot să foșnească alene,

Unde nu este vînt și păsări nu sînt
Pierdute în ameţeala albastră a zborului —
Unde se taie prin negrul pămînt
Drum spre luminile viitorului.

Prin trecerea zilelor, prin licărul stelelor,
Sub arcada înaltă a cerului,
Timpul toarnă-n tipare nemuritoare
Statuia minerului.

ÎNTUNERICUL MINEI

Eu nu am văzut întunericul minei,
Era prea întuneric,
Iar odihna grea a pământului
Sufletul adînc mi l-a răvăşit.

O, întunericule, iată ochii mei
Care au văzut soarele răsărind,
Şi florile oglindite în lacuri,
Şi munţii vag tremurînd în amurg.

DE DEPARTE
VINE FILONUL DE AUR

De departe vine filonul de aur
Încolăcit în pământ, ca un balaur,
Poate de unde vin timpul, visele
Şi poveştile zise de-acum şi nezisele.

Filonul de aur de departe vine
Dintr-ale orelor vaste ruine
Dintr-un mare hohot şi o mare durere
Dintr-un mare vuiet şi-o mare tăcere.

MÎINILE

Mîinile izbeau în rocile sure
Înarmate cu o unealtă informă,
Căutînd
Fărîmiturile preţioase de aur.

Mîinile se apropie de rocile sure
Înarmate cu ciocanul pneumatic
Şi un drum se va naşte
În pieptul muntelui aurifer.

Între strofa întîi şi a doua
Sînt vreo trei mii de ani.

O INIMĂ

Zeci de fire coboară în galerii —
Ce frumoasă este fuga firelor prin galerii,
Se desfac, se împrăştie, se ramifică
Duc lumină şi forţă.

Este undeva sus
O inimă mare
Care-şi trimite sîngele şi sub pămînt.

OAMENII TREC MEREU

Oamenii trec mereu :
Vuieşte pămîntul şi bolta de speranţele lor,
Niciodată nimeni n-a fost şi nu va fi singur,
Fiecare face parte, puţin, din istorie...

Vor fi celebri şi vor rămîne mari
Cîţiva dintre cei ce-au iubit pe oameni mai mult.
Nu oricine îşi poate da întîlnire,
Peste două mii de ani, cu Ovidiu.

Poate că moartea nu e decît întreruperea unui drum
Poate drumul tău se va sfîrşi chiar în dreptul fîntînii
Cu apă rece şi cumpănă 'naltă,
Iar al meu sub pădurea de fagi ce mijeşte acolo

Văzînd că ne oprim,
Cu cîtă desperare ne vor face semne
Ţie, cîmpia spre largul căreia te îndreptai,
Mie, munţii cu văzduhul de gheaţă pe care-l doream.

Asta, pentru că-n fiecare din noi este ceva genial
În culoarea ochilor, în zîmbet, în melodia vocii
În ritmul inimii... Deci să toastăm
Pentru gloria, chiar mai mică, a fiecărui om

DESCÎNTEC

Ploaie de primăvară
Fă în larg să răsară
Fagurii cîmpului iară...

Ploaie fără de fulgere
Fă prin pămînt să strătulgere
Firul de grîu și secară
Cînd se trezește de seară
Din nemișcarea amară...

Mîngîie-i rădăcinile
Care nu văd luminile
Fă dulce pămîntul și cald
Și parfumat de înalt.
Adaugă sevelor sare
Să fie răcoritoare
Ca umbra de lîngă izvoare.

Dar opreşte-te, ploaie,
Faldurii ţi-i îndoaie
Cînd o să spuie soarele
Să-ţi strîngi iute fuioarele,
Căci vrea şi el să scrie
La ora lui aurie
Acolo, grăbit şi pe loc
Slăvitu-i cuvînt de foc.

CIOCÎRLIA ARUNCĂ DIN CER

Ca o pasăre-n zboru-i deschis,
ca o caldă furtună de mai
îmbrăţişează aceste pămînturi
unite sub tremurul zărilor,
sub o mie de zări pe care
de mii de ani semănai...

Aruncă din cer ciocîrlia
inele după inele —
prin cercul lor de gheaţă
trimite soarele fulgere grele.
Ard focuri de primăvară,
ard focuri şi oamenii cîntă
cătînd cu privirea
la vîlvătăile mlădioase
ca nişte cosiţe de fete frumoase.

Ard focuri pe orizont
şi-n dangtul lor de pară
oamenii, chiar azi, aruncară
ultimul hotar dintre lanuri,
ultimul hotar dintre inimi !

Ard haturi şi vechi superstiţii
şi vechi unelte de lemn.
Ard focuri, şi ăsta-i un semn
că-i primăvară
şi gheaţa s-a spart
tîrînd pe albii grele zăbrele

Ciocîrlia aruncă din cer
inele după inele...

PĂMÎNTUL

Privesc peste pămîntul fulgerat de soare,
Fericit de nesfîrşirea lui !
Între vînt şi cer
Norii trec în stoluri călătoare.

Unde sînt hotarele de veacuri,
Cui îi pare după ele rău ?
Doar pe malul prăvălatic
Undeva
Strigă cucul singuratic.

Trec brigăzile ; în urma lor
Cele patru anotimpuri vin.

Un condei aşterne pe hîrtie :
Munca liberă înseamnă poezie !

POARTA

Spre comunism, spre cosmos, a fost deschisă poarta,
De-aceeaşi mînă fermă, şi din acelaşi loc.
O inimă fierbinte străbate galaxia
Sub fulgerul cometelor de foc.

Spre comunism a fost deschisă poarta !
Voi cîntece şi stihuri vă revărsaţi în spaţii !
Anii trecuţi de luptă, de muncă neîntreruptă
Mereu veghează-n preajmă ca nişte constelaţii.

A fost deschisă poarta spre comunism şi iată :
Inima omului pe culme s-a aprins
De azi, înconjurat de aştrii săi, pămîntul
Din propria lui umbră s-a smuls şi s-a desprins !

OCHII

I

Văd !
Minunat cuvînt...
Sînt omul
care a deschis ochii.

Înot pe cereşti oceane,
plonjez în jungla beznei sălbatice
întind meridianul
ca pe o coardă de arc —
şi dănţuie codrii şi depărtările
pe firele vii şi gingaşe ale privirilor

Văd plopii tineri crescînd
aliniaţi în amurg
şi munţii Măcinului
micşorîndu-se-n zori
ca nişte octogenari pe umerii cărora încalecă timpul
cînd vrea să facă o plimbare domoală.

Văd rădăcina mandragorei
luînd înfăţişări, sub pămînt, ciudate
de Evă îngenuncheată pe un mal triunghiular
de diavol dănţuind sub streaşina lunii...

Văd vulturii galopînd pe cer
către soare
în dimineaţa ascuţită a brazilor
la ceasul străveziu cînd simţi în braţe
un dor de aripi mistuitor

II

Omul a deschis ochii...
Tot ce e spus prin mişcare
tot ce e cîntat prin culori
năvăleşte cu vuiet în mine.
O furnică se zbate
să traverseze cărarea
precum înotătorul canalul Mînecii.

Se clatină stejarul, ca un turn beat
dintr-un orizont într-altul.
Vin anii şi se sparg ca baloanele
de săpun — pe trunchiul aspru.

Pe Negoiul zăpezile ard,
valurile pe Dunăre se sting
și căpitanul cu barbă și pipă dă comanda
ca-n cărți : atenție la tribord !

O secundă rotundă taie văzduhul în diagonală :
în clipa aceasta s-a născut un copil.
El nu știe încă nimic despre adevăr sau dragoste,
de Mărășești nu știe,
nici despre moarte,
despre filozofi, despre Homer,
despre proprii lui ochi !

Vîntul bate sus, clatină stelele,
încă purtînd poate cenușa Cartaginei ;
armonios vuiesc plopii în dreptul ferestrelor
înaintează macaraua-turn — cu pași mari : bum !
Ca puii după cloșcă, excavatoarele
se rînduiesc urmînd-o, se duc
iar aici rămîn case,
întinzîndu-și aripa balcoanelor.

Sînt omul care a deschis ochii !
Uzinele, orașele fraților mei
le păzesc, ele sînt și-ale mele !
Stau la timona timpului, privind înainte !

III

Am văzut la Mărăşeşti umbrele steagurilor de-altădată
şi mormîntul fetiţei de doisprezece ani
la care veghează liniştea
totdeauna îngenuncheată.

O văd şi acum în vîrful stejarului
dirijînd cu braţele subţiri şi albe
tirul artileriei romîneşti.

Şi de n-ar fi găsit-o glontele
într-o clipă rotundă ce luneca pieziş,
astăzi aş fi întrebat-o :
— Ai văzut
marea bătălie, bunico ?
Îţi aminteşti cum a ieşit la atac
regimentul Mircea, cu ostaşii numa-n cămăşi ?

Rugina, ca un păianjen
îşi ţese firul pe armele vechi...
Flăcăii ce le purtară s-au dus !
Colbul lor
zboară în trombe pe Bărăgan,
nu-i mai ceartă căprarul că nu-s
baionetele lustruite,
sîngele lor urcă-n sus
pe izvoare...

Trompetele nu-i mai trezesc
cu glas punctat, chemînd : la atac !
Rănile nu le mai dor,
răsuflarea lor pluteşte peste lacuri alpine
şi vocile nu mai sună : uraaa !
Le auzi numai vara cînd pe codru tună
şi noaptea cînd plîng stejarii trăsniţi..

Îţi aminteşti, ai văzut
marea bătălie, bunico ?

Ea însă a rămas cu anii de-atunci.
Mai avea trei pînă la cincisprezece.
Glontele veni către ea, şi timpul,
cît a căzut din ram în ram,
ca un val
răsucit
pe-o cataractă cu trepte,
a fost la fel de lung
cît de la începutul lumii şi pînă azi

Îţi aminteşti, ai văzut
marea bătălie, fetiţo ?

Şi, iată, cineva rătăceşte
pe cîmpul de luptă al Mărăşeştilor...
Sărut în văzduh
ochii nevăzuţi ai fetiţei,
ochii ce urmăriră zborul
şrapnelelor romîneşti în reduta duşmană.

Fiecare copac de aici, mai bătrîn,
povesteşte, că-ntr-însul se legănară
pletele ei cînepii, şi pe ramuri
că urme mai are din sîngele ei.

IV

Văd !
Minunat cuvînt,
curat ca întîia dragoste.
Sînt omul care a deschis ochii,
omul comunist.

Pe inima mea au călcat cîndva ucigaşii
în trupul meu
sabia şi-o încercară
eu ascultam cum stejarii pădurilor gem
înnegrindu-se,
cum plîng în munţi
sub pămînt
luminile oarbe ale izvoarelor.

Am fost împuşcat în Piaţa Teatrului,
ciuruit de gloanţe la Griviţa,
sub ruinele Doftanei strivit, torturat,
la Jilava, executat la zid
nu o dată, ci de-o mie de ori...

Şi, totuşi, trăiesc ! Văd ! Rîndunelele
dansează pe fire de telegraf...
Viaţa, adevărul nu pier
peste anii de flăcări şi fum
ochii mei văzură clipa izbînzii !
Înaintînd frontul,
atacînd din flancuri
pionii mei încercuiră regele negru
iar turnurile purpurii
îl mătură din cale !

Curăţind otrava
în acelaşi timp
duram temelii.
Am cules din ţărînă frunzele
pierdute de marii stejari.

Văd ţara de azi
mai înaltă
decît orice vis de poet.
Trăiesc ! Văd ! Rîndunelele
dansează pe fire de telegraf...

V

Trei zile am aşteptat pe Negoiul,
într-a patra
pe sfori nevăzute mîinile vîntului
traseră cortina de ceaţă
şi-n zarea ce clocotea liniştită
întîi am simţit-o, cum simţi dragostea, apoi
am văzut Dunărea.

Şerpuia acolo departe doar puţin mai reală
decît un zbor de pasăre traversînd văzduhul.
Acolo, pe mal dunărean, undeva,
cetatea Galaţilor în jerbe de foc îşi cîntă tînăra-i slavă.

Desigur păsări mari se abat peste Dunăre
urcă spre apă, coboară spre cer,
păsările însă nu le vedeam...
ci numai Dunărea
şerpuind ca un fir de lumina
cusut neglijent între cer şi pămînt,

unind cinci ţări,
traversînd cîteva ere...

VI

A adormit între cărți viitorul savant
o rază luminează pieziș tîmpla și inima
unde se nasc întîiele mari întrebări.

Mîna dreaptă se reazemă pe atlas,
iar stînga tresare pe algebra deschisă ·
parcă și-n vis ar răsfoi-o
luptîndu-se cu necunoscutele.
Lîngă obraz, astronomia, la genunchi, istoria și
Jules Verne.

De aceea și visul lui e ciudat :
vede spumegînd Niagara în călimară
iar cometa Halley cea lungă
s-a prefăcut parcă în tren
și navighează sub comanda lui Nemo
pe Marea Sargasselor...
Trenul copilăriei fluieră după ferestri
depărtîndu-se parcă...
Și totuși elefanții și căprioarele
mai dănțuie-n preajmă
arcul și praștia se află sub pat
nu prea departe...
Pe glob oamenii durează uzine și case,
dansează cea mai crîncenă bătălie
pentru viitorul celui care visează,
pentru copilăria sa ce se termină,
pentru Marea lui de Sargassum.

Doarme și ochii i se mișcă ușor sub pleoape
luminați dinăuntru de gînduri neașteptate,
și-n respirația caldă foile astronomiei tresar,
dau să fluture uneori, și lumi depărtate
galaxii, stele duble, nebuloase ciudate
lîngă obrazul copilului strălucesc o secundă.

VII

Un orb străbate pămîntul cu toiag și lîră
e bătrîn și fost-a bătrîn totdeauna,
dar vîrsta lui e vîrsta stejarului pietrificat
căruia anii nu-i mai adaugă inele noi.

Un colb argintiu tresare pe barbă
ochii sînt două mări ce-au secat ; a rămas sarea
toiagul lui măsoară încrezător
drumurile lumii, uneori croindu-le singur

Sînt însetat de veșnicie, bătrîne,
voi să durez temelii ce prin veac să rămînă
să strălucească prin ele puterea fraților mei
și frumusețea surorilor.

Un zbor de suliță e trecerea noastră,
Aș vrea să-l înalț spre momentul trecerii lîngă soare
cînd florile ard mai puternic
cu fiece vîrf de petală.

Măslinii îngînă un cîntec oval
și arde nisipul torid în insula Sheria
pe locul unde scînteiase odinioară
palatul lui Alcinoos...

Cele douăsprezece ore ale Troiei s-au topit
zidurile au intrat în văzduh și unde-i
scutul neînfricatului Achile ?
Scoicile risipesc mii de oglinzi pe țărmuri
Furtunoasă spumegă marea
deasupra Caribdei și Scylei,
Movila celor căzuți la Marathon crește mereu,
iar cîntecele tale sînt dulci și acum
ca mierea descoperită în piramide

O muzică îndepărtată răsună în pașii tăi ce trec
slăvita Eladă-și trimite salutul !
Mi-e sete de spații, deschideți
fereastra spre Univers !

Un orb străbate pămîntul cu toiag și lîră
și-l urmează cortegiul eroilor
și timpul îngenuncheat sărută
sfinții săi ochi

VIII

Un acord sonor,
pentru voi,
ochi
ai celor din primele rînduri !
Colind țara, caut
ritmuri noi,
priviri mîndre mă-ntîmpină
ochii omului cîntă !..

Ochii omului
ferestre deschise.

Minerul coboară prin suitor
coboară pe trepte legănîndu-și lămpașul
spadă ce-njunghie întunericul.
Roca tresare, mîngîiată adînc
de privirile lui.

Ferestre spre adîncimi luminoase, ochi,
în fîntînile voastre limpezi caut
raze şi cîntece...
Caut, neîncetat, caut,
ca-ntr-o mină nepreţuită,
comorile inimii.

Ochi calmi — furnalistul cîntăreşte culoarea
magnei ce clocoteşte precum suprafaţa solară
ochii — osteniţi de o tainică mulţumire,
şarja vibrează, arcul de foc ţîşneşte,
traversînd unghiul de noapte al halei,
scriind sub pleoapă o coloană rotundă de foc.

Limpezi fîntîni, ferestre
spre universul de necuprins,
un acord sonor, pentru voi,
ochi ai celor din primele rînduri !

IX

Portretul unei necunoscute

Cu ochi adînci din rama galbenă te uiţi
privirea ta în suflet mi-a pătruns ;
de unde e lumina ce arde-n ochii tăi
ca un tezaur regăsit,
ca un vîrtej ascuns ?

Tu parcă mă priveşti într-adevăr,
atît de viu tresare
păienjenişul crăpăturilor ascunse
sub labirintul de culori, sub ceaţa tremurată
pe care o urzeşte dinspre stînga
spre dreapta anii.

Poate în preajmă, ca un fir de umbră
mîna artistului şi-acum zăboveşte
lîngă obrazul palid şi iubit.
O, de-ar putea privi, o, de-ar putea
să dreagă linia subţire a sprîncenei
s-adauge o altă trăsătură
pe care ochiul, devenit sever, o cere —

o, de-am putea şi noi, aceste cîntece
să le resoriem peste ani !
Aşa de-adînc te uiţi în ochii mei
că parcă-ai vrea să-mi spui ceva
oare la ce
s-o fi gîndit artistul cînd puncta
irisul tău peste neantul pînzei ?

Te uiţi de parcă ai cunoaşte despre mine
ceva ce eu nu pot să ştiu
chip de femeie, melancolic, blînd
şi mîndru...

Ce vrea să-mi zică iar căutătura lungă ?
Din ochii tăi pornește o punte de lumină
că nu pot înțelege pîna azi
cum de mi-a fost frumusețea ta străină.
Necunoscuto ! Ochii mei te văd
în fiecare clipă, aceeași și schimbată.
În fiecare clipă, îmbătrînind culoarea,
tu mori că să renaști încă o dată !

X

De pe bordul navei Vostok

Frumos se vede Pămîntul,
planetă străbătută de tranșee și drumuri...

Frumos
se vede
din Cosmos
ca o mîngîiere făgăduită !

Petale vineții de umbră
încercuiesc continentele.

Prelungi fulgerări ireale
scutură plasa oceanelor.

Mi-e dor de pămînt, poate mai mult
decît mi-a fost dor de Cosmos...

Simt pe cîntarul privirilor
densa lui greutate.

Simt cum mă atrage, magnetic,
fiecare fir de nisip terestru.

Frumos se vede Pămîntul
acolo jos, ori sus, cum vă place ;
simt în trup ecoul furtunilor pe care le știu,
văd pașii mei traversînd un cîmp de zăpadă
Patria mea traversată de meridiane...
Văd orașele cu ochii ațintiți spre stele,
da, sînt aici, vă aud, vă întind mîna,
peste o clipă ne vom săruta...

Minunat se vede Pămîntul !

XI

Văd cum oceanele își dezvelesc genunchii,
retrăgîndu-și pînza înspumată ca pe o rochie de mireasă ;
valurile se înalță mignind către lună
osemintele călătorilor intră mai adînc în nisipuri.

Dar cînd e furtună ce e ? Se zice
că, trezindu-se, corăbierii flotelor scufundate
reiau vechile bătălii, atît de aprig
că mările clocotesc, dar astea-s numai cuvinte...

E pace, e pace, spun valurile către lună
La Salamina e pace, la Trafalgar e pace
la Sinope e pace, la Dunquerque e pace...
Dar umbra lui Graf Spee, cu zvastica desfășurată,
mai tulbură liniștea țărmurilor
cu toate tunurile îndreptate în Om.

Văd în ocean, dar mai mult în gînd, Atlantida
Plante ciudate vibrează pe ruine adînci
de care ochii fenicienilor se mirară cîndva.

Mi-e gîndul încordat
ca pistonul locomotivei în cleştele aburului.
Nici o lacrimă nu cade fără să treacă prin inima mea
nici un copil nu surîde fără ca păsările să zboare mai sus.

Mă chinuie umbra crucişătorului,
ameninţătoare pe zări
e pace, spun valurile, dar prora lui blestemată
e ca un pumnal îndreptat
spre inima omului.

Scufundaţi năluca ! — cer valurile pornind spre lună.
Scufundaţi-o ! — cer oasemintele matrozilor
adîncindu-se în nisipuri.

Ferecaţi căpitanul în lanţuri,
topiţi tunurile,
scufundaţi sîngerosul Graf Spee !

XII

Stau întins la pămînt
şi scriu o scrisoare de dragoste
unit prin inimă
de primul îndrăgostit al lumii.

Aș putea să zbor
împreună cu vulturii... Împrejur
ninge cu lumină.
Mă aflu pe cel mai înalt țipăt
al Negoiului ;
închid ochii ;
un gînd luminos
proiectează acum, dinăuntru, pe ecranul
pleoapelor viitorul.

Văd cetățile noastre
cîntîndu-și în jerbe de foc tînăra slavă !

Mă-nchin ție,
viitor al iubirii și-al muncii,
îmi ofer viața
pentru cel mai mărunt mugur al tău !
Din inima mea, aș putea spune,
izvorăsc nevăzute fluvii,
pe apa lor urcă mereu
corăbii cu pînze-ntinse
ca niște aripi sclipitoare de pescărușî

Corăbii, uneori cu profil de sirenă
pe brațele lor a tatuat soarele
culoarea veșniciei trecătoare
da, da, vîslașii nu vor obosi niciodata
cu aripi sclipitoare de pescărușî
corăbiile urcă mereu.

Ochii mei să se contopească
cu ochii de piatră ai Negoiului
să văd şi să iubesc totdeauna
să presimt în zile senine
clocotul marilor fluvii în depărtare.

Aş vrea cîndva să-mi adun cîntecele
cum îşi adună valurile rîul ;
mai văd încă departe în munţi
izvorul copilăriei susurînd
pe trepte verzi, sub aluni mlădioşi

Sînt omul
care a deschis ochii

minunat cuvînt :
Văd !

CUPRINS

Trăiască primăvara care vine !	5
În geam, frumusețea iarăși oglinzii i se-nchină	7
Poate încă mă mai aștepți	8
A venit iarna...	9
Văd șapte brazi	10
Un măr în palma fetei	11
Cînd seara trec...	12
Chipul tău e o armonie ciudată	13
Aș vrea să fiu...	14
* * *	16
* * *	17
Ultimul curcubeu	18
Pădurea sună azi...	20
Cîntec despre apă și înotători	22
Un început de cîntec	23
Ecoul	25
Înfrînt și neînfrînt	26
Humuleștii	27
Noaptea, cînd...	28
Nu pot să stau nici o clipă departe	30
Cînd mă gîndesc	32
Grevă — 1920	34
Drum de fier	36
Melodie de dragoste	38
Zilele lui Octombrie	40
Cazemata	44
Pisica	46
Dulăul negru	49
Văd cum timpul...	53
Privesc de pe catarg...	55
Atîtea cîntece..	57

Desenez din memorie 58
București, 1961 63
Din Săvinești ori din Bicaz .. 65
Uzinele 67
Monumentul partizanilor 68
Clujul în lumina soarelui 70
Începutul șantierului 71
Combinat forestier 72
Orașul mării 74
Maramureșul vuia prin culori 75
Cum trec prin ani 77
Nu sînt ghicitor, n-am ghicit niciodată 78
În geamul oțelăriei 79
Schimbul de noapte 81
La porțile cunoașterii 83
Orașul minier 85
Întunericul minei 86
De departe vine filonul de aur 87
Mîinile 88
O inimă 89
Oamenii trec mereu 90
Descîntec 92
Ciocîrlia aruncă din cer 94
Pămîntul 96
Poarta 97
Ochii 98

Redactor responsabil : CONST. MĂCIUCĂ
Tehnoredactor : ȘT. MIHAI

Dat la cules 31.10.1962. Bun de tipar 30.01.1963. Apărut 1963. Comanda nr. 5991. Tiraj 2650. Broșate 2100+legate 550. Hîrtie velină mată de 80 g/m² 540×840/16. Coli editoriale 5,2. Coli de tipar 7,5. A.T. 531. C.Z. pentru bibliotecile mici S A.

Tiparul executat sub comanda nr.2618 la întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918" str. Grigore Alexandrescu 93—95, București, R.P.R.

LEI 5,25

EDITURA TINERETULUI